

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 6 nov.
v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnštvo ne osira.

EDINOST

Oglas in oznanila se računajo v vrsticah v petih; za naslove, kjer so članki se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu Piazza Caserma št. 2. Vsako pismo mora biti frankovano ker ne frankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročilnice, reklamacije in inserate prejema upravnštvo Piazza Caserma št. 2. Odprte reklamacije o prosti poštini.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

V edinost je mož.

0 taktiki naših poslancev.

To je gotovo: že dolgo temu se pri nas ni toliko govorilo o naših državnih poslancih, odnosno parlamentarni taktiki njihovi, nego baš te dni. Kaj je dalo neki temu povod? Po moji slabi pameti mislim, da je baš to posledica zadnje isterske volitve.

Kakor znano so naši poslanci v Hohenwartovem klubu v zvezi z vlado, torej podpirajo i oni sedanjo vlado. Ker se je pa baš za časa volitev ta vlada tako čudno vedla, ko je baš za časa volitev v Istri ta vlada pokazala nam svoj „odkriti obraz“ — strmeli smo kar, kako je li možno, da naši poslanci še vedno podpirajo ta zistem.

Vzrokov smo iskali — in bodi nam dovoljeno reči — da smo o naših državnih poslancih čuli jako ostre besede. Mi se nečemo tu pečati s to javno sodbo — ampak pogledajmo si le nekoliko naš položaj.

Ker so slovenski državni poslanci v tem klubu, vezane so jim roke na vse strani. Njim nikakor ne more biti narodna enakopravnost kot glavni smoter, ko jih vidimo v zvezi z možmi tako različnih narodnosti.

Imenujmo samo Poljake. Morejo-li leti govoriti o narodni enakopravnosti, ko sami zatirajo Rusine skoro še huje, nego Nemci in Lahji zatirajo nas Slovence? Tudi s temi Poljaki so naši poslanci v zvezi; s tem narodom, koji zna tako malo poštovati slovenske želje in smotre v Avstriji; ta narod podpirajo neposredno i naši poslanci. To je jasno, da Poljaki so ono orožje, koje rabijo nasproti Slovanom, da ne more priti Slovan v Avstriji kot Slovan na krmilo, dasi nadkriljuje po številu vse druge narodnosti, ampak da se ta državnozborna večina kroji od dne do dne iz mož različnih teženj, različnih narodnosti.

Ako dobro premislimo ves položaj, najdemo, da so baš Poljaki v Avstriji Slovanom največji sovražniki.

Položimo roko na srce in vprašajmo se: je-li možno, da bi se bratil pravi Slovan, Slovan, koji ima le blagor svojega naroda na srečo, s takovim narodom? Čitatelj naj si sam misli odgovor.

V taki zvezi toraj človeku ni dobro biti, pritrđi nam izvestno vsakdo. In če še pogledamo druge može, s kojimi so naši poslanci prišli do večine, poreče gotovo vsakdo: boljše je biti človeku samemu, kakor pa v taki zvezi r o k e k r i ž e m d r ž a t i.

Nekaterniki se boje radi Hohenwartovega kluba, meneč, da kakor hitro naši poslanci zapuste ta klub, pridejo levičarji do večine in konec je našemu vladanju. In če bi se to tudi zgodilo, kaj potem?! Slabeje bi se nam ne moglo goditi nego se nam sedaj godi, vsaj nam ob periferiji ne! In mi menda tudi nekaj veljamo! Ko bi se vsi drugi slovenski poslanci, brez Poljakov, zjedini v močno opozicijo, prepričani smo, da bi se nam bolje godilo. Postopali bi vsaj kot Slovani, potegovali bi se za avstrijsko-slovenske skupne težnje in narodom bi bilo to v mnogo večje zadovoljenje, da ima na tako važnih mestih može, kateri se navdušeno bojejo za naše pravice, kakor pa take može — oprostite mi to sodbo — o katerih ne morejo volilci vedeti, je-li dotičnik „ptič ali miš“.

Nadalje trdijo nekaterniki, da slovenski poslanci pridejo le tedaj do veljave v državnem zboru, ako ostanajo zvesti velikemu Hohenwartovemu klubu. A kaj je nam do veljave, ko vendar ne vidimo nikakih uspehov za nas ob periferiji. Taki „vspehi“ so nam gotovi, naj že naši poslanci doma sede ali pa v kaki kavarni na Dunaju.

Slednjč se govori, da je le tedaj možno priti zastopnikom malih narodov v parlamentu do besede, ako so člani kakega večjega kluba. No, mogoče, da je res tako, ali vsi dosedanji napori na tej poti so —

kakor dotičniki sami priznavajo, — izdali bore malo.

Če toraj vse na to kaže, da bi bilo za nas Slovence boljše, ko bi ne bili člani Hohenwartovega kluba, zakaj ne izstopijo iz njega in se ne pridružijo drugemu, koji tako častno mesto zavzema med različnimi dunajskimi klubi?! Mladočehi so oni zastopniki, ki se niso zbal pred svetom pokazati svoje slovenske barve. Oni se gotovo bolj gorko potegujejo za pravice češkega naroda, nego vsi drugi slovenski zastopniki. Res, da sad njih požrtvovalnega delovanja ni še tako velik, kakor bi si ga želeli avstrijski Slovani, a to je gotovo, da vlada bode vendar le slednjč primorana odpreti uho poštemim zahtevam češkega ljudstva. In to se bode tim prej zgodilo, čim prej bodo hoteli naši jugoslovanski zastopniki videti in vedeti, da so Čehi res oni narodni zastopniki, s kojimi simpatizujemo vsi avstrijski Slovani — izvzemši Poljakov. Staročehi so izginili s površja, oni v parlamentu ne reprezentirajo več češkega naroda; Mladočehi so, kojim je izročeno zaupanje od tisoč in tisoč po krvi nam sorodnih bratov.

A tega nočejo storiti naši zastopniki, — kakor se v listih čita, — da bi se Mladočehom pridružili; in kakor se pripoveduje, nasprotujejo temu tudi oni poslanci, koji več ali manj stoje v „radikalnem“ taboru.

Sedaj pa vprašajmo se: Če je želja slovenskega naroda, da bi se naši poslanci bratili z bratskim češkim narodom, to je z njegovimi zastopniki, delajo-li poslanci prav, ako se protivijo želji naroda? Narod jim je zaupal, ko jim jem odkazal tako važna mesta in na Goriškem bili smo priča, kaj je narod storil z možem, ki je hotel tirati visoko politiko brez naroda, oziroma brez narodovega dovoljenja.

Res je sicer, da imajo Mladočehi marsikaj v svojem programu — omenjati

je v prvi vrsti njihovega stališča deželne avtonomije — a čemer se mi ne moremo strinjati a uverjeni smo, da bi i oni časoma v marsičem popustili na prid nas Jugoslovancov, ako bi vedeli, da smo jim svesti podporniki in zavezniki. Časoma bi se vendar utegnil izcimiti nam avstrijskim Slovanom prepotrebni program, sloneč na principu narodne avtonomije.

Če se pa naši poslanci na noben način nočejo združiti z Mladočehi, zakaj pa ne ustanove svoj „Jugoslovanski klub“, kjer bi gotovo lahko prišli do take veljave, da bi narod s ponosom na nje gledal rekoč: „Kot Slovani boré se za naše težnje“. Dalmatinci so nam najbližji, zakaj bi se oni ne zvezali z našimi Slovanoci v frakcijo, koja bi bila pri marsikakem nastopu odločilna. Ko bi povsod postopali energično, zahtevali bi veliko lažje svoje svete pravice, koje so nam v državnem zakonu zagotovljene in nam pristojne po človeških in božjih postavah; naši poslanci imeli bi večji ugled, uživali bi večje spoštovanje od svojih volilcev, nego je uživajo dandanes v Hohenwartovem klubu. „Veljavo“ so si pridobili morda na Dunaju, a doma izgubljajo polagoma zaupanje svojih volilcev, kar nam je priča obilica dopisov, ki jih prejemo od vseh strani glade postopanja naših zastopnikov.

Ugovarja se nam sicer, da je z dalmatinskimi poslanci križ, ker većinoma doma sede, mesto, da bi na Dunaju svojo dolžnost vršili. Na to odgovarjamo: sram jih bilo, ako so res tako zanikerni! Ali iz tega, da ima Dalmacija slučajno sedaj tako nebrižne poslance, ne sledi še, da je ideja jugoslovanskega kluba sama slaba. Žigosajte dotične poslance, a ne protivite se ideji sami!

A če se naši poslanci ne bodo ozirali na želje volilcev, če bodo še nadalje svojo pot hodili, vedel bode tudi narod, koji jih je iz svoje srede izbral, dati jim zasluženo

se ni nikdo spomnil. A to nas vse ni toliko prestrašilo, da bi bili kavo pustili, vsaj smo bili vsi pravi „kofetači“ in smo jo hoteli na vsak način skuhati — vzlasi še, ko nam je pod nos šnil oni nje prijetni duh, kadar jo je gospica iz košarice jemala. Gospici smo dali koj odatavko in mene zadela je čast, da so me jednoglasno imenovali najvišjim kuharjem s primkom: „Oberkuchenmeister Graf Kinsky“; ta primek se me je na Krnu tako dobro prijel, da mi ni nikdo drugače rekel, nego „Oberkuchenmeister Graf Kinsky“. Lotil sem se častnega a težavnega posla.

Najprej bilo je treba najti lonce. Prejščemo vse luknje, a lonca ni nobenega. Skoro obnpan grem k mlekarju (mlekar je takim stanom najvišji gospodar in nima družega posla, nego da siri) in ga naprosim, da bi nam posodil kako posodo, da bi si mogli našo kavo skuhati. Mesto lonca prinese mi kotel, ki je najmanj trideset litrov držal. Prestrašil sem se, ko sem pomislil, kako naj skuham v tem groznem kotlu kavo za pet oseb. A to je bilo še najmanje zlo. Kotel je imel znotraj kakor žličnik kake tri prste debele skorje. Najijem ga z vodo in zakurim pod njim. Ko je bila voda gorka, zavijam si rokave in začnem z leseno žlico to skorjo strgati; a skorja se je trdno držala kotla,

zdrav, a toliko bolj je nam dišalo in teknilo v zdravem planinskem zraku, v veselju družbi in pri mrzli studenčnici, kar vsega ne najdeš po smradljivih mestih. In vzlasi sedaj, ko pišem te vrstice in mi prihaja od kanala oni duh pod nos in me tudi želodec opominja, da nisem še svoje dolžnosti storil, spominjam se nehote pesmi:

„Na gore, gore,
Na strme vrhé!
Tje kliče in miče
In vabi srce.“

Ko smo dali želodec, kar jim gre po božji in človeški postavi, napotili smo se dalje. Šli smo mimo mnogih mlekaric in kjer smo le hoteli, dali so nam sladkega mleka, skute in sira za kozarček žganja ali za malo tobaka in veselo pevajoč prišli smo ob četrti uri popoldne do zadnjih kolib, katere tamkaj „stan“ imenujejo. Tu smo nameravali tudi prenočiti.

Ta naša planinska vas ni štela več nego štiri senike, se ve, brez hišnih števil. Ogleдали smo si najprej senik, kjer smo tudi lahko opazali, kako sir delajo, ali bolje rečeno kako sirijo. Na vzhodni strani je imel ta senik mala vrata, koja so mu služila kot glavni uhod. Vstopivšemu dozdeval se je ves notranji prostor kakor gorska kuhinja. Na sredi te kuhinje bilo je jako nizko ognjišče, nad njem je visel velik

kotel. Na levi strani bila je skozi steno luknja, skozi katero bi ne mogel človek, a služil je ovcam kot uhod v kuhinjo, kadar so jih molzli. Glavnemu uhodu nasproti bila so v leseni steni, koja je ločila kuhinjo od shrambe za sir, zopet mala vrata. Tu v tej shrambi videl si nakopičene vrste velikih sirov, pred njimi so pa stale velike deže, napolnjene z dobro skuto. Ta prostor nam je služil kasneje za obednico. Dimnika ni bilo nikjer in ako si hotel vse natanjčno opazovati, moral si pljuča in oči že prej privaditi na kad, kojega si bil prisiljen požirati v nizkih prostorih.

Vzlasi žličnik je bil znamenit. Na leseno steno je bila pribita luknjasta palica, in v te luknje so vtikali po jedi žlice. Da se pa niso preveč trudili z umivanjem in da so bili zelo varčni z vodo, bila nam je dokaz debela skorja na žličniku in na leseni steni, koja skorja se je razprostirala od žličnika do tal in je nastala od siratke, kajti, kedor je jesti nehal, vzdihnil je globoko, prekrižal se in vtaknil žlico v žličnik, od kjer se je po steni še cedilo.

Ni čuda tedaj, da nam ni bilo posebno prijetno, ko smo začeli misliti, kako bomo s temi žlicami našo kavo kuhali in pili. Kavo smo sicer prinesli seboj, na žlice pa

PODLISTEK.

Izlet na Krn.

Iz popotne torbice Josipa Podhumskega.

(Dalje.)

Ponosno je držal v levi svojo „generalstabskarto“, v desni malo palico, v žepu malo steklenico tropinjevca in nekoliko kruha. Bil je baš tako nepraviljen, kakor da gre na sprehod. Smejal se je nam, ko nas je videl tako napravljene. Radovedni smo bili na njegovo „generalstabskarto“, ki pa ni bila družega, nego koček papirja, na kojem je bilo par črt, s koje se je pa znal bolje orijentirati, nego marsikateri vojaški dostojanstvenik z vsemi svojimi različnimi zemljevidi.

Ko se je tudi g. K. nekoliko odpočil, krenemo proti „Mrzlemu vrhu“. Solnce je začelo pripekati in dasi je pihljaj hladni veter, potiti smo se začeli, kakor sol pod južnim zrakom. Žeja je bila vedno večja in naš vodnik nas pelje k nekemu seniku, kjer smo dobili obilo žmitka, s kojim smo si žejo gasili.

Opoldne bili smo na vrhu „Mrzlega Vrha“, pri bistrem studencu, kjer smo obedovali na zeleni travi. Res je, da človeku vse dobro diši, kadar je lačen in

plačilo. Ravno sedaj pri isterskih volitvah spoznali smo sapa, ki veje tukaj na Primorskem in v Istri, spoznali smo prav natančno različne skrite obraze, koji so zdaj odločno povedali, kaj smo mi Slovani tukaj na meji. Prepričali smo se, da pomoči nam ni iskati tam, kamor kažejo naši poslanci — zato pa nas imate tukaj s tem člankom in bodite preverjeni, da nas vsikdar najdete le na tem stališču, boreče se proti nasprotnikom našim, ker sveta nam je dolžnost, svete so nam želje naroda in za te svete želje, za te svete pravice pojedemo vsikdar radi v ogenj, ne boječi se zamere od zgoraj in tudi ne od naših poslancev — z navdušenim vzklikom:

„Naprej zastava Slave!“

Klic volilcev.

„Narodna disciplina“, „sloga“, — to so lepe besede, in prepotrebno je, da imamo pri delu na narodnem polju vedno te zlata besede pred očmi.

Pokoriti se sklepom in naredbam večine v narodnih društvih, pri shodih in obnih zborih je vsacega rodoljuba sveta dolžnost, tudi če je v nekaterih slučajih v manjšini in če se drugi ne ujemajo vselej z njegovimi nazori. Ali to gre le do neke gotove meje, in tu je čestokrat treba stopiti v opozicijo.

Sedanje razmere in zadnji dogodki v državem zboru, dejanje in nehanje naših poslancev nam ne dopuščajo na dalje molčati, ker se marsikaj zgodi proti našim željam in zahtevam; nasproti pa tudi kličemo našim državnim poslancem, da gori navedena načela vežejo tudi njih. Tudi oni se imajo strogo držati navodil, jim danih od njih volilcev, in v slučajih, ko so primorani ta navodila po okoliščinah spremeniti, morajo pri prvi priliki pred svoje volilce stopiti, jim položaj razjasniti, s kratka: račun položiti. Kadar s katerekoli strani nasprotujejo interesom njihovim, interesom njihovih volilcev, — in bodisi da se to zgodi od vladine strani — takrat mora ponehati vsaka popustljivost, takrat je treba stopiti v nasproten tabor.

Mej zadnjimi državnozbornimi počitnicami so se naši poslanci prav malo brigali za posvetovanja se svojimi volilci; mej tem, ko smo videli tako na strani Mladočehov, kakor tudi na strani nemških liberalcev in nacionalcev pridno shode sklicevati, se na naši strani ni nihče ganil. Nekateri naših gospodov poslancev se pokažejo svojim volilcem le vsacih 6 let enkrat, in to je ob času volitev, potem pa mislijo, da je že vse prav, kar oni mislijo

Iz te zadrege me spravi mlekar, ki se je najbrže tudi spomnil na kavo. V nadi, da tudi njemu privoščimo nekoliko pijače, vzame mi ga iz rok; z dešno pograbi velik ogelj in začne po kotlu ž njim drsati. Prej je bil od znotraj siv, a v mlekarjevih rokah je postajal ta nesrečni kotel vedno črneji. Že so se začeli nekaterniki posmehovati, a veliko čudo nam vsem: kotel se je kar svetil, ko ga je z vodo izplaknil. „Sedaj je pa že dober“ mi reče, dasi je imel še par prog na svojem telesu! Očistim mu še te z ogljem, operem ga z vodo in hajd na delo! Ulujem nekoliko vode in čakam, da bi zavrela; moji drugi so pa snažili ves ta čas žlice, koje so jim še večje preglavico delale, nego meni kotel.

Sreča nam je bila mila, ker iztaknili smo bili tudi veliko leseno skledo, iz koje naj bi našo težko pričakovano kavo zajemali. Ko tudi oni po dolgem trudu izvrše svoje delo, postavimo stol sredi shrambe, nanj veliko leseno skledo in jaz ulijem prav počasi iz kotla svojo kavo. Ko se je ta v skledi hladila, nalije mi mlekar mleka v kotel, koje sem moral zavreti po kuharskih pravilih. Ko se je tudi to zgodilo, prilijem to mleko kavi, gospica pa mi da sladkorja in nadrobi kruha.

(Dalje prih.)

in naredijo ter da oni stvar bolje razumejo, kakor da bi bili nezmožljivi in edino le sami merodajni. Ravno tako neodpustljivo je, da se nekateri gospodje poslanci premalo udeležujejo parlamentarnih sej, še celo skupnih se, tim manj odsekovih, kajti v teh poslednjih smo itak le malo ali nič zastopani. Seveda, poreče kdo, so plenarne seje prav redke bile, posebno do zadnjega časa, in ako dotični ni bil voljen v nijeden odsek, ni imel skoraj nič posla; nasproti temu bodi rečeno, da ravno to ni prav, da smo v posameznih odsekih tako neznatno zastopani; to bi se moralo odpraviti in ravno tu so pokazali naši zastopniki svojo prizanesljivost, mladenost in nebržnost. Zakaj v odseku za vinorejno nismo zastopani, ko nas je toliko Jugoslovanov-volilcev, ki smo tudi vinorejci, in ko je celo naš okoličanski poslanec sam zelo marljiv vinorejec.

Naši poslanci so izročili sebe in nas na milost in nemilost vladi, našim nasprotnikom in Hohenwartovemu klubu, katerega imamo tako umetno, liki klin, zasajenega mej se in naše severne brate, kateri služijo kot zagozda mej dvema mogočnima elementoma. Marsikateri bo oporekal: „Ja, lahko je tukaj govoriti, a težko gori delati, gori je vse drugače“, kar se je tudi že pripetilo. A, za Boga, prazne formalnosti vendar ne smejo uplivati na mišljenje in delovanje poslancev; če mu kak minister prijazno roko stisne, ali narobe, hudomušno hrbet obrne, ali sploh, ako mu je dana prilika občevati z višjimi dostojanstveniki, naj si bodo že principi, grofje ali baroni, to ne vendar ne sme uplivati na njega politično delovanje.

Po takem nikakor ne moremo odobravati dosedanje postopaje naših državnih poslancev in se čutimo primorane v tem zmislu povzdigniti glas svoj.

Vse to naj dobro premislijo vsi oni, katerim je kaj mar za blagor volilcev, da ne bodo prepozno — ako že ni.

Več volilcev.

Politični pregled.

Notranje dežele.

V seji državnega zbora dne 6. novembra degnali so obravnavo o naslovu „srednje šole“. Posl. dr. Hoffmann Wellenhof bil bi zato, da se ženskam privoščijo več prilike za izobraževanje, in to že iz tega vzroka, ker ženski pripada vzgoja otrok. Res je, da velika večina žensk goji željo ustvariti si družino, ali pomisliti je treba na sedanje socialne odnošaje, ko na pr. na Dunaju cele tri petine žensk ne pride do tega, da bi se omožile in da bi izpolnjevale svoj poklic kot matere. In tudi, ako bi se vsi možje poženili, ostalo bi vendar še nekoliko žensk neomogućenih, kajti po zadnjem ljudskem štetju presega v Avstriji število žensk ono možkih za 1 1/2 milijona. Zato pa je izobražba ženstva socialno vprašanje, skrbeti je torej treba, da se ženstvo more samostojno preživljati. Slednjič je povdarjal govornik važnost telovadbe na naših šolah. — Posl. grof Stürgkh zahvaljeval se je naučni upravi na veliki skrbi za nove primerne prostore obema graškima gimnazijema. Priporoča vladi, na to misliti, da se v Gradcu osnuje tretji tak zavod; hvali najnovejšo naredbo naučne uprave gledé poučevanje klasičnih jezikov, koja naredba ga je prepričala, da g. naučni minister ne namerava tako strogo postopati proti humanistiškemu pouku, kakor bi želeli nekateri radikalci, graja pa naredbo prejšnjega naučnega ministra, ustvarivšo pri zrelostnih izpitih dispens za zgodovino in fiziko oni abiturijentom, koje so imeli v teh dveh predmetih v zadnjih dveh razredih povprečni red „hvalevredno“. Konečno je govornik povdarjal razne želje učiteljev na srednjih šolah, povdarjajoč posebno, da se s protestantskimi in židovskimi učitelji veronauka postopa po uče-

vske in zahtevajoč, da se mestom veroučiteljev priznajo dolžnosti in pravice pravih učiteljev. — Za tem poslancem odgovarjal je gospod minister Gautsch na razne izražene želje. Odgovarjajoč na opazke poslanca Stürgka rekel je, da je pomnožil število onih profesorjev, koji pridejo v 8 dijetni razred; i v bodoče bude kolikor možno poštevati želje učiteljstva. Kar se tiče protestantskih in židovskih učiteljev veronauka predložili so se mu razni nasveti in se o teh nasvetih pri naučnem ministerstvu ravnokar obravnava. O sproženih pedagoško-didaktičkih uprašanjih se danes ne more izreči, obeča pa še v teku tega šolskega leta izdati posebno določbe, s kojimi se bode bavila tudi visoka zbornica; gledé otroških iger pravi, da se je na tem polju že marsikaj doseglo, a čuvati se je, da pouk ne postane igrača, ali pa igrača pouk. — Poslanec Engel se je potegnil za to, da se zboljša suplentom stanje in dokazoval je se številkami, da je na Češkem in Moravskem premalo čeških srednjih šol; zato so občine primorane same osnovljati češke srednje šole; a tudi te občine imajo pravico zahtevati podpore od strani države. Govornik želi preosnove nauka telovadbe in da bi se še bolj oziralo na naravoslovne predmete, osobito na fiziko in kemijo, ter je za to, da se nekoliko skreči klasični pouk. Sedanje gibanje proti klasičnim jezikom ni nikar obrnjeno proti klasičizmu. Tudi ta govornik se je potegnil za večjo izobrazbo ženstva. — Posl. Sokolovski povdarjal je veliko število suplentov na galiških srednjih šolah in je očital vladi, da jahko hladno postopa gledé na požrtvovalnost občin. Govornik graja povdajanje šolnine, koje povdajanje osobito občutijo siromašnejši slojevi ljudstva. Leditskiške vlade stavljajo omiki zapreke. Govornik obžaluje nedostanost drž. obrtnih in strokovnih šol po Galiciji. Dolžnost vlade je, na to delati, da se v Avstriji izravnavajo narodni in kulturni spori. Kolikor bolj bode vlada umela poštevati opravičene zahteve dežel in narodov, toliko trdnjeji bode sklad države, toliko jačji monarhija na zunaj in na znotraj. — Posl. Klun govoril je o zahtevah Slovencev na šolskem polju. Na opetovana zahtevanja Slovencev, da se na naših srednjih šolah osnujejo slovenske paralelke imamo sicer nekoliko lepih obljub, sicer pa nič; v Celju, Gorici in Trstu čakamo še vedno, da se nam srednje šole tako uredi, da bode slovenska oziroma hrvatska mladina dobivala pouk v materinem jeziku. Lep del krivde je napisati na rovas naučne prave, ako se dosedaj nismo prišle do poravnave mej narodnostimi, koja uprava se da voditi po najmnogovrstnejših političkih ozirih, a pri tem ne poševa najvažnejšega ozira — zadovoljnosti ljudstev. Govornik zahteva vnovič, da se zopet osnuje gimnazij v Kranju, povdarja nedostanost prostorov novega gimnazija v Ljubljani in povdarja tudi potrebo osnove slovenskega gimnazija v Pazinu. Ako ima 15.000 kočevskih Nemcev svoj lastni gimnazij, koliko bolj smejo zahtevati 180.000 isterskih Hrvatov in Slovencev, da se jim osnuje tak zavod. — Posl. Svižy graja povdajanje šolnine, s tem se je revnejšim zaprla pot do šole. Izgovarjajo se sicer, da se mladi talentirani ljudje oproste šolnine. To je sicer res, ali in praksi je stvar vsa drugača, kajti koj v prvem letu je težko ugauti, kdo je talentiran in kdo ne, osobito je pa to težko tedaj, ako je poučni jezik otroku ptuj. Govornik pozivlja naučnega ministra, baviti se s to zadevo.

Poslanec Miskolezy zahteval je, da se v Bukovini osnuje še jedna srednje šola, ker so vse dosedanje prenapolnjene. — Poslanec Špindler meni; da iz proračunov ni jasno katere okolnosti so za vlado glede na podržavljenje po občinah vzdr-

žanih srednjih šol merodavne. Pri tem bi se moralo v prvi vrsti gledati na vspehe pri zrelostnih izpitih in pa na gospodarske razmere občine, koja vzdržuje dotično šolo. Posl. Schwegel povdarja v stvarnem popravku proti posl. Klunu, da se je na mesto gimnazija v Kranju v Ljubljani osnoval nov spodnji gimnazij, izraža pa željo, da bi vlada v Kranju osnovala kako obrtno ali trgovsko šolo.

V seji dne 11. novembra odgovoril je minister za deželno brambo na dotične izjave dveh mladočeških poslancev, da v nijedni armade v Evropi se ne ravna bolje z moštvom, nego v naši avstrijski vojski. Minister se je odločno izjavil proti temu, da bi se vojaka kakoribodi ločila po narodnostih. Avstrijsko-ogerska vojska mora ostati skupna v obrambo notranjega miru. Teritorijalna razdelitev določila se je iz vojaških ozirov, nikari pa političkih mejah dežela. Vspehi izpitov jednoletnih prostovoljcev bili so v zadnjem času naravnost sijajni.

Včeraj sta se na Dunaju sešli avstrijska in ogerska delegacija. Avstrijska je izvolila kneza Schönburga predsednikom, ogerska pa grofa Zichy-a. Grof Schönburg je nastopno ogovoril avstrijsko delegacijo: Napredujoča oboroževanja in politička konstatacija podeljujeta sedanjemu času jako resen značaj, toda avstrijska zgodovina nas uči, da kolikor resneji je svetovni politički položaj, toliko živahnjeji se pojavljajo žilavo domoljubje in zvestodinastiška čutstvovanja. Podpredsednikom tej delegaciji bil je izvoljen grof Deym. Grof Kalnoky je potem prijavil, da Njeg. Veličanstvo vsprejme delegacijo dne 11. tekočega meseca.

Skupni budget za leto 1892 kaže ocelotno kosmato potrebščino 139,142,886 gl. Po odbitem pokritji 2,673,508 gl. in carinskih preostankih 40,155,180 gl. ostane čista potrebščina 96,314,191 gl., proti luskemu letu za 3,802,459 gl. več. Vrhu tega izredna čista potrebščina za okupirane dežele 4,335,000 gl. dalje 1,904,818 gl. naknadnega kredita za l. 1891. čista potrebščina vojnega budgeta z 119,265,266 gl., kaže plus 4,320,828 gl. pomorstvo 1,152,714 gl. Izredni vojni budget kaže razne potrebščine za izdelavo konzerv, za barake v Galiciji, pomnoženje in premenjavo konzervnih zalog itd., dalje pomnoženje za l. 1892 za 225 poročnikov, kompletiranje 14 baterijskih divizij na normalno mirovno stališče.

Tiskovni odsek je sklenil k prihodnji seji povabiti justičnega ministra, finančnega ministra in ministra za notranje zadeve, da se izjavijo o preosnovi tiskovne postave.

Vnanje države.

Italijanski ministerpredsednik Rudini imel je dne 10. novembra t. l. v Milanu velik politički govor. Rekel je mej drugim: Proračun zadobil je jednotno lice; doseglo se je popolno ravnovesje in ni treba najemati novih posojil. Vlada odklanja kakoribodi premembo garancijske postave. Italija bode uborabila ves svoj vpliv, da se ojači mir. Minister jamči, da vsi vladarji mislijo zmerno. Italija je pristopila trojni zvezi, da ojači sedanji položaj, ki je sposoben pospeševati politiko okrepčevanja. Z Nemčijo in Avstro-Ogersko ohranili smo vzajemnost interesov in nazorov, tako, da ostavijo izvestno trajne sledove. O odnošajih do Rusije rekel je Rudini, da so ti dobri odnošaji podelili javnemu menjenju nekako čutstvo sigurnosti miru.

Različne vesti.

Sodba o dru. Laginji. Članek italijanskega lista „L'Eco di Pola“, izrazujoč rezkimi besedami najstrožjo obsodbo na oblastnem in brutalnem postopanju italijanske stranke, koji članek smo ponatisnili v po-

ter zasramoval dame na cesti in v vozeh konjske železnice. Slednjič so spoznali, da je na duhu bolan, ter ga je gosp. Treves odvel v bolnico. — Zblaznel je tudi nek 24 letni mož bivajoč v ulici Via Canova št. 4. Tudi tega so odveli v bolnico.

Išče se

samostalnega peka, kateri bi tudi krčmo in štacuno na svoj račun v Bazovici prevzel.

Poblize se izve v našem uredništvu. 1-3

Kar se dobiva

strojev

za kmetijstvo in obrtnijstvo, za pohištvo in za drugo rabo, najde se v zalogi tvrdke

Zivic in družb. v Trstu

ulica Zonta 5

vse garantirano in ceneje.

Za zdaj priporoča posebno svoje vinske stiskalnice, mline, sesalke itd. Izdeluje vodovode, mline in druge tvornice na par in na vodo.

Priporoča se omenjena tvrdka vsem rojakom za obilne naročbe.

Na prodaj

sta po nizki ceni dva vola za vožnjo lepega plemena in po 5 let stara, kakor tudi en nov voziček (koleselj). Kdor želi kupiti oglasi naj se pri J. Česniku v Knežaku pri Št. Petru. 2-2

Učenca

išče prodajalnika jestvin v tržaške okolici. Dobival bi hrano in stanovanje brezplačno, obleko po pogodbi. Star mora biti nad 14 let, ter vešč pisanju, čitanju in računjanju. 2-2

Več se izve pri našem opravištvu.

AVGUST BRUNNER

TRST

Via Conti številka 6 a.

Tovarna strojev in železolivnica

Augusta Brunner-ja

prevzamo vaa sem spajajoča dela kakor: STROJE, PREŠE, SESALKE, ŽELEZNA OMREŽJA, STOLPE, CEVI, večja in manja POPRAVLJANJA.

Za notranje dežele prosto carine.

Die Maschinen-Fabrik und Eisenglosserei von August Brunner

übernimmt alle einschlägigen Arbeiten als: MASCHINEN, PRESSEN, PUMPKEN, GITTER, S. ULEN, R. HREN, grössere und kleinere REPARATUREN. Nach dem Inlande zollfrei.

Telefon št. 291. 24-19

Stritarjevi zbrani spisi

so na prodaj. Zvezki so jako dobro ohranjeni, takó, da so kakor novi.

Več se izve pri uredništvu „Edinosti“.

V trgovini z manufakturno robo

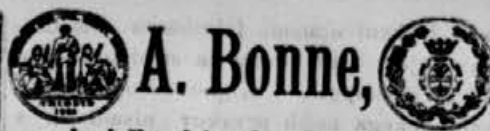
Frana Hitty

ulica Barriera vecchia št. 13.

nahaja se velika zaloga

SUKNA, ŠTOF, ROBCEV od VOLNE, ŽIDE, PERILA, FRUŠTANJA

in vsakovrstnih stvari, potrebnih za krojača. 2-8

A. Bonne,

krojaška delavnica, Corso št. 4.

bogato preskrbljena z najfinejšim angležkim blagom, priporoča se slavnemu občinstvu za obila naročila. Postrežba točna in cene ugodne. 12-12

Griena bol kašalj, hreputavica, promuklost, nazeb, zadavica, rora, zapala ustijuh itd.

mogu se u kratko vrtime izliediti rabljenjem

NADARENH 1-8

Prendinijevih sladkišah

(PASTIGLIE PRENDINI)

što jih getevi Prendini, ljubbar i ljekarar u Trstu Veoma pomažu učiteljem, propovjednikom itd. Prebdenih kašljnih noćih, navadne jutranje hreputavice i grlenih zapalah nestaje kao za čudo nimanjem ovih sladkišah.

Opazka. Valja se paziti od varalica, koji je ponudinaju. Zato treba uvijek zahtjevati Prendinijevu sladkiše (Pastiglie Prendini) te gledati, da bude na omotu kutijice (škatule) moj podpis. Svaki komad tih sladkišah ima natisnuto na jednoj strani „Pastiglie“, na drugoj „Prendini“.

Ciena 30 nč. kutijici zajedno sa naputkom.

Prodaju se u Prendinijevoj ljekarni u Trstu (Farmacia Prendini in Trieste) i u glavnijih ljekarnah svieta. 5-52

Prememba lokala.

Že 88 let obstojeća dobroznana

prva avstr. dunajska pisarna za oznanila

A. Oppel

nahaja se od sedaj naprej

Stadt, Grünangergasse Nr. 12.

(na voglu lekarnu, Singerstrasse Nr. 12.)

in se priporoča za preskrbljevanje oznanil vsake vrste za vse dunajske in inozemske liste, kalendarje itd. po najnižjih cenah in točno izvršitvijo.

Centki in prevdarki stroškov zastoj

Čast nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisanimi strojevi providejnu

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU

U TRSTU

Ista prima i obavija svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanice kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artije i zavitke s napisom, prepovjedne karte, posjetnice, zaručne i vjenčane objave, pozive, rasporede, sluznice, oglase, pravila, izvješće, zaključne račune, ročištnike, punomoći, otenke, jestvenike, svakovratne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd.

Uvjerava se p. n. občinstvo, da će nam biti osobita briga, p. n. naručitelje u svakom pogledu zadovoljiti koli brom i točnom podvorbom, toli jeftinom cjenom i ukusnom izradbom.

Onda ima na prodaj sljedeće knjige:

Kmetijsko berilo za nadaljevalne tečaje ljudskih škol in gospodarjev v pouk ciena prije 50 nč. sada 40 tvrdo vezana . . . n. 30
Sodnijski obraci sastavl B. Trnovec . . . n. 30
Vilim Tel, prevod Cegnara . . . n. 40
Ljudmila prevod J. Lebana . . . n. 30
Filip prevod Križmana . . . n. 30
Antigona prevod Križmana . . . n. 30
Pjesma o zvonu prevod A. K. Istranin . . . n. 30
Istra pjesma . . . n. 30

Ove su knjige jako prikladne za darove o praznicih zato ih sl. občinstvu preporučamo.

Drži u zalih (skladišću) sve potrebne tiskanice i knjige za orkvene urede.

Kod naručivanja tiskanica i drugog, molimo naznačiti t o o n o naručbu i dotični naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

Piazza Caserma št. 2. (uhod iz via Pesa).

C. kr. avstrijske državne železnice.

Naznanilo.

Naznanja se izrečno tukajšnjemu slavnemu obrtništvu, da zaradi odredbe novega urnika pri c. kr. carinskemu uradu, kakor tudi pri skladilnih poslopih in pri Lloydovem društvu zadobijo veljavo od 1. novembra t. l. pri odpravah blaga in skladiščih v Trstu, prosta luka, v Trstu-mesto in v Trstu-Sv. Andrej do naprej sledeče uradne ure za sprejem in odpravo pošiljatev: Predpoludne: od 8 ure do 12 ure opoludne. Popoludne: od 12 ure 30 min. do 4 ure.

V TRSTU, oktobra 1891.

C. kr. železniško prometno vodstvo.

Priligovana mejnarodna agencija za potovanje

z dekretom kr. og. vlade 26/4 1891. št. 1799, P. S. III. 7-10

Dragotin Pirelli

(Carlo Pirelli) — Reka, Via del Lido 537 vis-à-vis il molo Adamich.

Prodaja vožnjih listov:

za vsako mesto preko morja ali kopnega (listki za II. razred po nižnji ceni). Izdaja liste za tja in nazaj za jedno leto z obrestmi po 20%, in to po ceniku, katerega si budi evropskega ali amerikskega društva.

Izdaja vozne listke (biglietti di passaggio) za Ameriko: preko Havre, preko Anverse, preko Bremena, preko Hamburga, preko Liverpoola, preko Glasgowa i preko Southamptona. — Za Afriko: preko Geneve, preko Marsilje, preko Liona, preko Londona i preko Dartmoutha. — Za Australijo: preko Geneve, preko Bremena, preko Anverse i preko Hamburga. — Za progro Iquique (itd.): preko Geneve i Montevidea, preko Hamburga uprav kroz Magelanovo tjevano i progrom Hamburg, Colon (Colon, Panama, z železnico) Panama, Iquique, itd. prek morja po nižnji ceni.

Putnikom ni treba, da zahtevajo navedene vožnje karte, niti da mislijo za razrede ali polože kaparo. Dosti je, da dojdejo k agenciji na Reki ter da tu kupijo karto, potem morejo v vsakem mestu ostati, kjer jim je drago od kjer odhaja parobrod ob dnevih, dočenih mu od agencije. Agencija boče pazila na točna odha-

janja, vrhu tega je v komunikaciji z vsemi mesti in vsami društvii: in kjerkoli se oglasijo potniki, glejati če na to, da ne bodo trošili za kvanje, ampak poslalo se jh bode takoj v oni kraj, od kodar najpoprej odide parobrod, priporočujoč jih samo takim društvom, koja skrbje za dobro hrano na parobrodu. — Jamči se za točen odhod, kakor je označen na potni karti in povrnejo se stroški, ako se zakasni po krivdi agencije, t. j. ako ne prispe o pravem času v določeno mesto, vsled tega, ker se je agencija zmotila v računjanju, koliko časa traja železniška vožnja ali pa, da ni več prostora na parobrodu. — Ker imamo agencije v New-Yorku drugo agencijo za spedicijo po vsej Severni Ameriki, izdajala boče reška filijalka karte po najnižji ceni za vsako mesto v Severni Ameriki.

Za vsako odredjeno mesto izdava ta agencija vozne karte.

Gori omenjena agencija daje pojasnila glede cene, kakor glede dneva in mesta odhoda. Preskrblja zaboje za prtljago in blago za vsako mesto, po morju ali po kopnem. Zavezuje se proizvedovati o vsaki stvari, koja bi se bila morda izgubila ali pozabila po poti v Ameriko ali kam drugam.

ODLIKOVAN GRAFIČEN ZAVOD, ustanovljen leta 1875.

Henrik Freisinger

TRST, via Mercato vecchio št. 4. Lloydova palača.

PEČATI IZ KAČUKA IN IZ KOVIN.

Blazinice za pečate se stalnim črnilom. Silografija. Mehanična delavnica. Plošče za stanovanja iz bronca, cinka in smalta. Pisalni stroj različnih sistemov. Priprave za kopiranje, in helijografsko 30-21

čen papir za reproduciranje slik v polusvitu.

J. PSERHOFERJA

lekarna v Beču, Singerstrasse broj 15.

zum goldenen Reichsapfel.

Kričistilne kroglijice, nekaj imenovane univerzalne kroglijice, zaslužijo ta po- boleznii, pri kojih so te kroglijice pokazale svoj učinek. Desetletja že so te kroglijice splošno razširjene, zapisujejo jih mnogi zdravniki in malo je družin, koje ne bi imele zaloge izbornoga tega domačega sredstva.

Jedna škatljica z 15 kroglijicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih škatljice 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljati po povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porto, in stane: 1 zavitek kroglijice 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 zavitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 20 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj, kot jeden zavitek se ne pošilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne kroglijice“

in paziti je, da ima pokrov vsake škatljice isti podpis J. Pserhofer v rdečih pisemnih, katerega je videti na navodilu za porabo.

Balzam za ozeblina J. Pserhoferja 1 posodica 40 kr., prosto poštnine 65 kr.

Trpotčev sok, proti kataru, hripavosti, krčevitemu kašlju itd. 1 steklenica 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, škatljica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 steklenica 40 kr., poštnine prosto 65 kr.

Življenska esenca (Pražke kapljice) proti pokvarjenemu želodcu in slabi prebavi stekleničica 22 kr.

Angleški čudežni balzam, proti kašlju, steklenica 50 kr.

Fijakerski prašek, 1 škatljica 35 kr., poštnine prosto 60 kr.

Tanokininska pomada J. Pserhoferja, pospešuju rast las, škatljica 2 gld.

Univerzalni plašter prof. Stendela, domače sredstvo za rane, oteklina itd., posodica 50 kr., poštnine prosto 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Bullricha, izvrstno domače sredstvo proti poledicam slabe prebave, 1 zavitek i gld.

Razven imenovanih izdelkov dobivajo se še druge tu- in inozemske farmaceutične specijalitete, ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene.

Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej doposlati; večja naročila tudi po poštne povzetju.

Pri doposiljati denarja po poštnej nakaznici, stane porto dosti manj kakor po povzetju.